

Sygn. akt III AUa 694/17

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 27 lutego 2018 r.

Sąd Apelacyjny w Łodzi III Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych w składzie:

Przewodniczący: SSA Lucyna Guderska (spr.)

Sędziowie: SSA Jacek Zajączkowski

SSA Iwona Szybka

Protokolant: Sekretarz sądowy Aleksandra Białecka

po rozpoznaniu na rozprawie w dniu 13 lutego 2018 r. w Ł.

sprawy J. H.

przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych I Oddział w W.

o wysokość świadczenia

na skutek apelacji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych I Oddział w W.

od wyroku Sądu Okręgowego w Łodzi

z dnia 22 marca 2017 r. sygn. akt VIII U 2764/16

zmienia zaskarżony wyrok i oddala odwołanie.

Sygn. akt III AUa 694/17

UZASADNIENIE

Decyzją z dnia 5 października 2016 r. Zakład Ubezpieczeń Społecznych I Oddział w W., po rozpatrzeniu wniosku J. H. z dnia 18 maja 2016 r., podjął ubezpieczonemu wypłatę emerytury od 1 maja 2016 r. tj. od daty nabycia uprawnień do emerytury.

Wysokość emerytury została obliczona zgodnie z zasadami określonymi w art. 26 ustawy o emeryturach i rentach z FUS. Podstawę obliczenia emerytury stanowi kwota kapitału początkowego z uwzględnieniem waloryzacji kapitału początkowego zewidencjonowanego na koncie do końca miesiąca poprzedzającego miesiąc, od którego przysługuje wypłata emerytury. Emerytura stanowi równowartość kwoty będącej wynikiem podzielenia podstawy obliczenia emerytury przez średnie dalsze trwanie życia, dla osób w wieku równym wiekowi przejścia na emeryturę.

Organ rentowy wskazał, że emerytura przyznana od 1 maja 2016 r. w kwocie 521,74 zł jest niższa od najniższej emerytury, która wynosi 882,56 zł. Emerytury nie podwyższa się, gdyż ubezpieczony nie udowodnił łącznie okresów składkowych i nieskładkowych w wymiarze 25 lat.

Organ rentowy dodał, że w związku z uprawnieniami wnioskodawcy do wojskowej renty inwalidzkiej, kwota brutto emerytury o symbolu (...) została zmniejszona do wysokości 50% tj. od 1 maja 2016 r. – 260,87 zł.

Odwołanie od w/w decyzji złożył J. H., wnosząc o jej zmianę przez przyznanie mu prawa do wypłaty pełnej emerytury w kwocie 521,74zł. W uzasadnieniu wskazał, że decyzja o ograniczeniu jego świadczenia emerytalnego do wysokości 50% wyliczonej należności jest niesprawiedliwa społecznie i nie znajduje uzasadnienia w utrwalonym orzecznictwie w sprawach zbiegu uprawnień do dwóch świadczeń. Podał, że w dokumentach przekazanych we wniosku do ZUS nie wykazał okresu od 15 września 1969 r. do 30 lipca 1986 r. do stażu związanego z wysługą emerytalną, zaś (...) w Ł. wypłaca mu rentę tylko i wyłącznie za okres służby wojskowej. Ze względu na datę urodzenia ubezpieczony ma także prawo do uzyskania świadczenia emerytalnego po uzyskaniu stosownego wieku.

Zaskarżonym wyrokiem z 22 marca 2017r. Sąd Okręgowy w Łodzi zmienił decyzję organu rentowego i przyznał J. H. prawo do wypłaty emerytury kapitałowej w zbiegu z prawem do wojskowej renty inwalidzkiej w pełnej wysokości od dnia 1 maja 2016r.

Sąd I instancji ustalił, że J. H., urodzony (...), został zwolniony ze służby wojskowej w dniu 30 lipca 1986 r. i nabył uprawnienia do wojskowej renty inwalidzkiej drugiej grupy przyznanej bezterminowo na podstawie orzeczenia Rejonowej Wojskowej Komisji Lekarskiej we W. nr (...) z dnia 20 czerwca 1996 r. Zgodnie z treścią w/w orzeczenia inwalidztwo powstało wskutek wypadku pozostającego ze służbą wojskową, z tytułu którego przysługują świadczenia odszkodowawcze (art. 22 ust. 2 ustawy z dnia 10 grudnia 1993 r. o zaopatrzeniu emerytalnym żołnierzy zawodowych oraz ich rodzin). Wojskowa renta inwalidzka J. H. wynosi 2774,86 zł brutto.

W dniu 18 maja 2016 r. wnioskodawca złożył wniosek o emeryturę.

Decyzją z dnia 23 czerwca 2016 r. organ rentowy ustalił kapitał początkowy J. H. na dzień 1 stycznia 1999 r. Podstawę wymiaru kapitału początkowego ustalono w wyniku pomnożenia wskaźnika wysokości podstawy wymiaru wynoszącego 44,30% przez kwotę 1220,89 zł, tj. kwotę bazową (44,30% x 1220,89 zł = 540,85 zł).

Do ustalenia wartości kapitału przyjęto okresy składkowe w ilości: 5 lat, 1 miesiąc, 4 dni, tj. 61 miesięcy oraz okresy nieskładkowe w ilości: 9 miesięcy, 22 dni, tj. 9 miesięcy – po ograniczeniu do 1/3 uwzględnionych okresów składkowych wymienionych w pkt 2a.

Wartość kapitału początkowego na dzień 1 stycznia 1999 roku została wyliczona w następujący sposób:

293,01 złotych x 39,79% (współczynnik proporcjonalny) = 116,59 złotych

(61 miesięcy składkowych x 1,3%) : 12 x 540,85 złotych (podstawa wymiaru) = 35,75 złotych

(9 miesięcy nieskładkowych x 0,7%) : 12 x 540,85 złotych (podstawa wymiaru) = 2,87 złotych

RAZEM = 155,21 złotych

155,21 złotych x 209 miesięcy (średnie dalsze trwanie życia) = 32438,89 złotych (kapitał początkowy na dzień 1.01.1999 roku).

Decyzją o przyznaniu emerytury w kwocie zaliczkowej z dnia 28 czerwca 2016 r. Zakład Ubezpieczeń Społecznych, po rozpatrzeniu wniosku ubezpieczonego z dnia 18 maja 2016 r., przyznał zaliczkę na poczet przysługującej emerytury od 1 maja 2016 r., tj. od miesiąca, w którym zgłoszono wniosek.

Wysokość emerytury została obliczona zgodnie z zasadami określonymi w art. 26 ustawy o emeryturach i rentach z FUS. Organ rentowy wskazał, że emerytura przyznana od 1 maja 2016 r. w kwocie 521,74 zł jest niższa od najniższej emerytury, która wynosi 882,56 zł. Emerytury nie podwyższa się, gdyż ubezpieczony nie udowodnił łącznie okresów składkowych i nieskładkowych w wymiarze 25 lat.

Następnie decyzją z 27 lipca 2016 r. Zakład Ubezpieczeń Społecznych, po zakończeniu postępowania wyjaśniającego z Wojskowym Biurem Emerytalnym w Ł., przeliczył ubezpieczonemu emeryturę od 1 maja 2016 r., tj. od daty, od której

przyznano świadczenie. Wysokość emerytury wyniosła 521,74 zł. Organ rentowy zawiesił wypłatę świadczenia z uwagi na zbieg prawa do więcej niż jednego świadczenia. Dodał, że Wojskowe Biuro Emerytalne nadal będzie wypłacało rentę inwalidzką jako świadczenie korzystniejsze.

Zaskarżoną decyzją z dnia 5 października 2016 r. Zakład Ubezpieczeń Społecznych I Oddział w W. po rozpatrzeniu wniosku J. H. z dnia 18 maja 2016 r. podjął ubezpieczonemu wypłatę emerytury od 1 maja 2016 r. tj. od daty nabycia uprawnień do emerytury.

W dniu 5 października 2016r. organ rentowy wydał objętą sporem decyzję, w której stwierdził, że w związku z uprawnieniami wnioskodawcy do wojskowej renty inwalidzkiej kwota brutto emerytury została zmniejszona do wysokości 50%, tj. do kwoty 260,87zł.

Sąd Okręgowy uznał, że w świetle zebranego w sprawie materiału dowodowego odwołanie zasługuje na uwzględnienie.

Wskazał, że w myśl art. 95 ust. 1 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych, w razie zbiegu u jednej osoby prawa do kilku świadczeń przewidzianych w ustawie wypłaca się jedno z tych świadczeń - wyższe lub wybrane przez zainteresowanego.

Stosownie do treści ust. 2 w/w artykułu, przepis ust. 1 stosuje się również, z uwzględnieniem art. 96, w razie zbiegu prawa do emerytury lub renty określonych w ustawie z prawem do świadczeń przewidzianych w przepisach o zaopatrzeniu emerytalnym osób, o których mowa w art. 2 ust. 2, z wyjątkiem przypadku, gdy emerytura wojskowa lub policyjna została obliczona według zasad określonych w art. 15a albo art. 18 ustawy z dnia 10 grudnia 1993 r. o zaopatrzeniu emerytalnym żołnierzy zawodowych oraz ich rodzin lub w art. 15a lub art. 18 ustawy z dnia 18 lutego 1994 r. o zaopatrzeniu emerytalnym funkcjonariuszy Policji, Agencji Bezpieczeństwa Wewnętrznego, Agencji Wywiadu, Służby Kontrwywiadu Wojskowego, Służby Wywiadu Wojskowego, Centralnego Biura Antykorupcyjnego, Straży Granicznej, Biura Ochrony Rządu, Państwowej Straży Pożarnej i Służby Więziennej oraz ich rodzin.

Sąd podniósł, że w myśl art. 96 ust. 1 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych, odrębne przepisy określają prawo do pobierania świadczeń w razie zbiegu u jednej osoby prawa do emerytury z prawem do:

- 1) renty inwalidy wojennego i wojskowego, którego niezdolność do pracy pozostaje w związku ze służbą wojskową;
- 2) renty z tytułu niezdolności do pracy spowodowanej pobytem w miejscach, o których mowa w art. 3 i 4 ust. 1 ustawy z dnia 24 stycznia 1991 r. o kombatantach oraz niektórych osobach będących ofiarami represji wojennych i okresu powojennego.

Zgodnie z art. 54 ust. 1 ustawy z dnia 29 maja 1974 r. o zaopatrzeniu inwalidów wojennych i wojskowych oraz ich rodzin (Dz. U. z 2016, poz. 871), inwalidzie wojennemu i wojskowemu, którego inwalidztwo powstało w związku ze służbą wojskową, pobierającemu rentę inwalidzką obliczoną od podstawy wymiaru określonej w art. 11, który nabył prawo do emerytury, wypłaca się w zależności od jego wyboru:

- 1) rentę inwalidzką powiększoną o połowę emerytury albo
- 2) emeryturę powiększoną o połowę renty inwalidzkiej.

Stosownie do treści art. 54 ust. 1a w/w ustawy o zaopatrzeniu inwalidów wojennych i wojskowych oraz ich rodzin, kwota połowy emerytury, o której mowa w ust. 1 pkt 1, obejmuje połowę łącznej kwoty emerytury z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych i emerytury kapitałowej wypłacanej na podstawie odrębnych przepisów oraz nie może być niższa niż kwota należnej emerytury kapitałowej, przy czym emerytura kapitałowa wypłacana jest w pełnej wysokości.

Sąd Okręgowy wskazał, że co do zasady przy zbiegu dwóch świadczeń uposażonemu przysługuje jedno świadczenie: wyższe lub wybrane przez uprawnionego. Natomiast w przypadku inwalidy wojskowego, którego inwalidztwo

powstało w związku ze służbą wojskową, wypłaca się w zależności od jego wyboru: rentę inwalidzką powiększoną o połowę emerytury albo emeryturę powiększoną o połowę renty inwalidzkiej (art. 54 ust. 1 w/w ustawy). Jednakże w przypadku zbiegu wojskowej renty inwalidzkiej z emeryturą kapitałową z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych to emerytura kapitałowa jest wypłacana w pełnej wysokości, w myśl w/w art. 54 ust. 1a.

Zdaniem tego Sądu, z taką właśnie sytuacją mamy do czynienia w niniejszej sprawie - wnioskodawcy przysługuje wojskowa renta inwalidzka oraz emerytura kapitałowa. W takiej sytuacji ograniczenie emerytury kapitałowej wnioskodawcy przez ZUS o 50% jest nieuzasadnione.

Wobec powyższego, Sąd Okręgowy, na podstawie art. 477¹⁴ § 2 k.p.c., zmienił zaskarżoną decyzję orzekając, jak w wyroku.

Apelację od powyższego rozstrzygnięcia złożył organ rentowy, zarzucając:

1/ błąd w ustaleniach faktycznych polegający na przyjęciu, że J. H. ma prawo do emerytury kapitałowej, podczas gdy jest uprawniony do emerytury z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych;

2/ naruszenie przepisów prawa materialnego, tj. 54 ust. 1a ustawy z dnia 29 maja 1974 r. o zaopatrzeniu inwalidów wojennych i wojskowych oraz ich rodzin (jedn. tekst Dz. U. z 2015r. poz. 840) poprzez jego niezasadne zastosowanie polegające na przyznaniu ubezpieczonemu prawa do emerytury kapitałowej w pełnej wysokości, podczas gdy ubezpieczony nie jest uprawniony do emerytury kapitałowej.

Wskazując na powyższe organ rentowy wniósł o zmianę zaskarżonego wyroku przez oddalenie odwołania.

W uzasadnieniu apelacji skarżący podniósł, że – stosownie do treści art. 54 ust. 1a ustawy z dnia 29 maja 1974 r. o zaopatrzeniu inwalidów wojennych i wojskowych oraz ich rodzin - jedynie emerytura kapitałowa wypłacana na podstawie odrębnych przepisów wypłacana być może w pełnej wysokości. Mowa tu o emeryturze, której zasady nabywania prawa, przyznawania, ustalania wysokości i wypłaty reguluje ustawa z dnia 21 listopada 2008 r. o emeryturach kapitałowych. Skarżący podniósł, że ubezpieczony nie ma prawa do świadczenia ustalonego w oparciu o przepisy w/w ustawy ale do emerytury ustalonej na podstawie ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych.

W odpowiedzi na apelację wnioskodawca wniósł o jej oddalenie.

Sąd Apelacyjny zważył, co następuje:

Apelacja organu rentowego zasługuje na uwzględnienie, skutkując zmianą zaskarżonego wyroku i oddaleniem odwołania.

Z zebranego w sprawie materiału dowodowego, w szczególności z pism Dyrektora Wojskowego Biura Emerytalnego w Ł. z 12 lipca 2016r. i 16 sierpnia 2016r. (k. 67 i 78 akt ZUS), jednoznacznie wynika, że J. H. w dniu 30 lipca 1986r. został zwolniony z zawodowej służby wojskowej i nabył uprawnienia do wojskowej renty inwalidzkiej drugiej grupy przyznanej bezterminowo na podstawie orzeczenia Rejonowej Wojskowej Komisji Lekarskiej we W. nr (...) z dnia 20 czerwca 1996 r. Zgodnie z treścią w/w orzeczenia jego inwalidztwo powstało wskutek wypadku pozostającego w związku ze służbą wojskową, z tytułu którego przysługują świadczenia odszkodowawcze (art. 22 ust. 2 ustawy z dnia 10 grudnia 1993 r. o zaopatrzeniu emerytalnym żołnierzy zawodowych oraz ich rodzin). Wojskowa renta inwalidzka ubezpieczonego wynosi 2.774,86zł i wypłacana jest przez wojskowy organ emerytalny.

Ubezpieczony nabył prawo do świadczenia emerytalnego na podstawie przepisów ustawy z 17 grudnia 1998r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (Dz. U. z 2016r., poz. 887) od 1 maja 2016r., tj. od miesiąca, w którym złożył wniosek o emeryturę. Jak wynika z akt ZUS, decyzją z dnia 27 lipca 2016r. organ rentowy przeliczył ubezpieczonemu emeryturę od 1 maja 2016r., tj. od daty, od której przyznano świadczenie, ustalając jej wysokość zgodnie z zasadami zawartymi w art. 26 ustawy emerytalnej na kwotę 521,74zł. Organ rentowy jednocześnie

zawiesił wypłatę tego świadczenia z uwagi na zbieg prawa do więcej niż jednego świadczenia informując, że Wojskowe Biuro Emerytalne nadal będzie wypłacało ubezpieczonemu rentę inwalidzką jako świadczenie korzystniejsze (k. 76 akt ZUS).

Wskutek odwołania złożonego przez ubezpieczonego od tej decyzji Zakład Ubezpieczeń Społecznych wydał w dniu 5 października 2016r. decyzję o podjęciu wypłaty emerytury w wysokości 50%, w związku z uprawnieniem ubezpieczonego do wojskowej renty inwalidzkiej, z wyrównaniem za okres od 1 maja 2016r.

Zaskarżonym wyrokiem Sąd I instancji zmienił powyższą decyzję przyznając ubezpieczonemu prawo do wypłaty emerytury kapitałowej w zbiegu z prawem do wojskowej renty inwalidzkiej w pełnej wysokości od dnia 1 maja 2016r.

Aktualnie – wobec treści objętej sporem decyzji organu rentowego z 5 października 2016r., która łącznie z treścią odwołania wyznacza zakres rozpoznania sądu ubezpieczeń społecznych - spór pomiędzy stronami sprowadza się ustalenia, czy ubezpieczony jest uprawniony do pobierania jednocześnie wojskowej renty inwalidzkiej oraz emerytury w wysokości określonej w art. 54 ust. 1a ustawy z dnia 29 maja 1974r. o zaopatrzeniu inwalidów wojennych i wojskowych oraz ich rodzin (j.t.: Dz. U. z 2010r., Nr 101, poz. 648 ze zm.).

Z art. 95 ust. 1 ustawy z 17 grudnia 1998r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych niewątpliwie wynika, jako zasada prawa ubezpieczeniowego, prawo do pobierania jednego świadczenia – wyższego lub wybranego przez uprawnionego – w sytuacji tzw. zbiegu u jednej osoby prawa do kilku świadczeń przewidzianych w ustawie. Zasada ta jest również obowiązująca (według ust. 2 tego przepisu „z uwzględnieniem art. 96”) w razie zbiegu prawa do emerytury lub renty określonych w ustawie z prawem do świadczeń przewidzianych w przepisach o zaopatrzeniu emerytalnym m.in. żołnierzy zawodowych, „z wyjątkiem przypadku, gdy emerytura wojskowa (...) została obliczona według zasad określonych w art. 15a ustawy z dnia 10 grudnia 1993r. o zaopatrzeniu emerytalnym żołnierzy zawodowych oraz ich rodzin”, co jest bez znaczenia w okolicznościach przedmiotowej sprawy. Zgodnie z treścią art. 96 ust. 1 pkt 1 ustawy o emeryturach i rentach z FUS odrębne przepisy określają prawo do pobierania świadczeń w razie zbiegu u jednej osoby prawa do emerytury z prawem do renty inwalidy wojennego i wojskowego, którego niezdolność do pracy pozostaje w związku ze służbą wojskową. Te „odrębne przepisy” – nieznajdujące, zdaniem Sądu Apelacyjnego, zastosowania w okolicznościach niniejszej sprawy, gdyż ubezpieczony – jako żołnierz zawodowy - jest uprawniony do wojskowej renty inwalidzkiej przyznanej w oparciu o przepisy ustawy z 10 grudnia 1993r. o zaopatrzeniu emerytalnym żołnierzy zawodowych oraz ich rodzin (j.t.: Dz. U. 2017. 2225) – to w tym przypadku art. 54 ustawy z dnia 29 maja 1974r. o zaopatrzeniu inwalidów wojennych i wojskowych oraz ich rodzin (j.t.: Dz. U. z 2010r., Nr 101, poz. 648 ze zm.), który dopuszcza pobieranie przez inwalidę wojennego i wojskowego, którego niezdolność do służby wojskowej powstała w związku z tą służbą, rentę powiększoną o połowę emerytury albo emeryturę powiększoną o połowę renty. Zgodnie z treścią art. 54 ust. 1a tej ustawy kwota połowy emerytury, o której mowa w ust.1 pkt 1, obejmuje połowę łącznej kwoty emerytury z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych i emerytury kapitałowej wypłacanej na podstawie odrębnych przepisów oraz nie może być niższa niż kwota należnej emerytury kapitałowej, przy czym emerytura kapitałowa wypłacana jest w pełnej wysokości. Jak trafnie podnosi skarżący, przepis art. 54 ust. 1a tej ustawy stanowi, że jedynie emerytura kapitałowa, tj. emerytura przyznana na podstawie przepisów ustawy z dnia 21 listopada 2008r. o emeryturach kapitałowych (j.t.: Dz. U. 2014r., poz. 1097), wypłacana jest w pełnej wysokości. Tymczasem nie ulega wątpliwości, że wnioskodawca nie ma prawa do emerytury ustalonej w oparciu o przepisy tej ustawy, lecz na podstawie ustawy z 17 grudnia 1998r. o emeryturach i rentach z FUS. Tym samym – wbrew stanowisku Sądu Okręgowego – wnioskodawca, jako uprawniony do wojskowej renty inwalidzkiej, nie ma prawa do wypłaty emerytury kapitałowej w pełnej wysokości.

Z powyższych względów Sąd Apelacyjny, na podstawie art. 386 § 1 k.p.c. zmienił zaskarżony wyrok i oddalił odwołanie.